

Y PWYLLGOR SAFONAU

Cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd dros fideo gynadledda, Ddydd Gwener, 3 Rhagfyr am 10am.

YN BRESENNOL

Ian Trigger (Cadeirydd), Julia Hughes (Is-gadeirydd) a Peter Lamb yn ogystal â'r Cynghorydd Gordon Hughes.

Arsylwi - Y Cynghorydd Gwyneth Ellis.

HEFYD YN BRESENNOL

Swyddog Monitro (GW) a Gweinyddwr Pwyllgorau (SW yn cynnal y cyfarfod) (RTJ)

1 YMDDIHEURIADAU

Cafwyd ymddiheuriadau am absenoldeb gan y Cynghorwyr Andrew Thomas, Paul Penlington ac Aelod Annibynnol y Pwyllgor Safonau, Anne Mellor.

2 DATGAN CYSYLLTIAD

Ni ddatganwyd unrhyw gysylltiad.

3 MATERION BRYD FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Nid oedd unrhyw faterion bryd wedi eu codi gyda'r Cadeirydd cyn y cyfarfod.

4 COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd ar 17 Medi i'w hystyried.

Materion yn Codi -

- Diolchodd y cadeirydd i staff gweinyddol y Pwyllgor am safonau uchel cyson eu cofnodion, a oedd wedi cael eu llunio pan fu'n cadeirio'r pwyllgor.
- Tudalen 7 - Cofnodion y cyfarfod diwethaf - Trafododd y pwyllgor Gylch Gorchwyl y Pwyllgor Safonau ac a oedd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio wedi eu trafod? Dywedodd y Swyddog Monitro (SM) wrth y pwyllgor nad oedd y mater wedi cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, serch hynny, byddai'n cael ei drafod yng nghyfarfod y Pwyllgor hwnnw ym mis Ionawr.
- Tudalen 8 - Cofnodion y cyfarfod diwethaf - Gofynnwyd i'r SM a oedd ystyriaeth bellach wedi cael ei gwneud i friffiau cyn cyfarfod. Ymatebodd y SM, gan nodi y gallai dod ag adroddiad gerbron y Pwyllgor yn ei gyfarfod ym mis Mawrth 2022.

PENDERFYNWYD cadarnhau cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd ar 17 Medi 2021 fel cofnod cywir.

5 PRESENOLDEB MEWN CYFARFODYDD

Estynnodd y Cadeirydd wahoddiad i aelodau i ddiweddarau'r pwyllgor ar unrhyw bresenoldeb mewn cyfarfodydd.

Nid oedd gan aelodau'r Pwyllgor a oedd yn bresennol yn y cyfarfod unrhyw beth i'w rannu. Roedd yn farn gyffredin ymysg yr aelodau bod yr hinsawdd sydd ohoni gyda'r pandemig wedi gwneud mynd i gyfarfodydd eraill yn anodd.

PENDERFYNWYD nodi'r arsylwadau a'r trafodaethau uchod.

6 CYNHADLEDD SAFONAU

Cyflwynodd y Swyddog Monitro (SM) ddiweddariad ynghylch y Gynhadledd Safonau. Roedd y digwyddiad yn cael ei gynnal ddwywaith y flwyddyn, gyda chynrychiolwyr o bob awdurdod lleol yng Nghymru, ynghyd â chynghorau cymuned, aelodau annibynnol a Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru.

Nododd y SM bod y gynhadledd wedi cael ei gohirio oherwydd y pandemig. Dyddiad newydd y digwyddiad yw 9 Chwefror 2022, a bydd yn cael ei gynnal ar-lein. Manteision digwyddiad ar-lein yw na fyddai cyfyngiad ar nifer y cyfranogwyr. Y Fframwaith Moesegol newydd fyddai'r prif bwnc trafod.

Wrth gloi, dywedodd y SM wrth y pwyllgor y byddai'r Gynhadledd yn para oddeutu 6 awr, ac os oedd unrhyw aelod yn dymuno bod yn bresennol yn y cyfarfod, a fyddant cystal â hysbysu'r SM, a fyddai'n anfon eu manylion i'r trefnydd.

PENDERFYNWYD bod aelodau'n nodi'r wybodaeth ynghylch y Gynhadledd Safonau.

7 ADOLYGIAD PENN O'R FFRAMWAITH SAFONAU MOESEGOL

Cyflwynodd y Swyddog Monitro adroddiad ar Adolygiad Penn o'r Fframwaith Safonau Moesegol i'r aelodau (a ddisbarthwyd yn flaenorol).

Mae'r Adolygiad wedi gwneud sawl argymhelliad mewn perthynas â'r fframwaith moesegol. Nid oedd yn glir pa un o'r rhain fyddai'n cael eu derbyn gan Lywodraeth Cymru. Pwrpas yr adroddiad oedd ceisio barn y pwyllgor ar yr adolygiad cyn i Lywodraeth Cymru gynnal unrhyw ymgynghoriadau mewn perthynas ag unrhyw un o'r argymhellion yn y dyfodol.

Rhoddodd y SM gefndir yr adolygiad i'r pwyllgor. Ym mis Mawrth 2021, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru eu bwriad i gomisiynu adolygiad annibynnol o'r fframwaith safonau moesegol ar gyfer llywodraeth leol yng Nghymru. Sefydlwyd y fframwaith moesegol presennol gan Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 ac nid yw wedi newid llawer ers hynny gan eithrio rhai mân ddiwygiadau i'r Cod Ymddygiad.

Pwrpas yr Adolygiad oedd sicrhau bod y fframwaith yn parhau i ateb y diben, a'i fod yn agored a thryloyw, a'i fod yn ennyn hyder pawb sydd ynghlwm â'r fframwaith.

Comisiynodd Llywodraeth Cymru Mr. Richard Penn, cyn brif weithredwr awdurdod lleol i ymgymryd ag Adolygiad, gyda'r nod o adrodd i Weinidogion Llywodraeth Cymru erbyn diwedd mis Mehefin 2021. Y bwriad oedd gwneud unrhyw newidiadau y cytunwyd arnynt cyn etholiadau llywodraeth leol ym mis Mai 2022.

Byddai'r Adolygiad yn cynnwys:

- archwiliad o'r Codau Ymddygiad a fabwysiedir gan awdurdodau;
- dadansoddiad o effeithlonrwydd y fframwaith wrth feithrin safonau ymddygiad uchel mewn llywodraeth leol a hyder y cyhoedd yn y trefniadau hynny.
- a oedd y fframwaith yn parhau i ateb y diben;
- rôl y Pwyllgorau Safonau;
- dadansoddiad o'r trefniadau a'r gweithdrefnau sydd ar waith i gefnogi aelodau a staff;
- ystyriaeth o'r cosbau presennol ac a ydynt yn parhau i fod yn addas.

Canfyddiad cyffredinol yr Adolygiad oedd bod y fframwaith yn ateb y gofyn ac nad oedd angen gwneud unrhyw addasiadau sylweddol. Mae'r Adolygiad yn awgrymu y gallai mân addasiadau a diwygiadau i'r fframwaith presennol arwain at lai o gwynion lefel isel a lleihau'r angen am ymchwiliadau ffurfiol yn sylweddol.

Mae'r adolygiad wedi arwain at gymysgedd o argymhellion a datganiadau dan benawdau ar wahân. Y penawdau hyn oedd:

- Archwiliad o Godau Ymddygiad yr holl awdurdodau gofynnol yn erbyn y Cod Enghreifftiol er mwyn nodi unrhyw amrywiadau lleol.
- Dadansoddiad o effeithlonrwydd y fframwaith wrth feithrin safonau ymddygiad uchel mewn llywodraeth leol a hyder y cyhoedd yn y trefniadau hynny.
- Ystyried a yw'r fframwaith yn dal i fod yn addas i'r diben, gan gynnwys a yw'r deg egwyddor ymddygiad yn dal i fod yn berthnasol ac a oes angen i'r Cod Ymddygiad Enghreifftiol gael ei ddiweddarau. Byddai hyn yn cynnwys nodi meysydd lle y gellid/dylid gwneud gwelliannau i'r trefniadau presennol.
- Newidiadau i bwerau a phrosesau Panel Dyfarnu Cymru.
- Ystyried rôl Pwyllgorau Safonau, gan gynnwys eu rôl o ran Cynghorau Tref a Chymuned, ac a yw sefydlu is-bwyllgorau wedi cael effaith ar y broses o gefnogi Cynghorau Cymuned ac ymdrin â chwynion.

Trafododd y pwyllgor y pwyntiau canlynol yn fwy manwl –

- Gofynnodd y pwyllgor am eglurhad mewn perthynas â hyfforddiant gorfodol, ac a oedd hyn yn ymwneud a Chynghorwyr Sir, neu a oedd y fframwaith yn golygu bod Cynghorwyr Dinas, Tref a Chymuned yn derbyn hyfforddiant gorfodol hefyd. Eglurodd y SM y byddai pob cynrychiolydd etholedig yn cael hyfforddiant.

- Amlinellwyd penderfyniad lleol gan y pwyllgor, a gan ymateb, dywedodd y SM petai ragor o faterion yn cael eu cyfeirio at benderfyniad lleol, byddai problem o ran adnoddau yn debygol, h.y. llwythau gwaith swyddogion monitro.
- Hysbysodd y SM y pwyllgor bod Panel Dyfarnu Cymru yn teimlo y byddai'n fuddiol petai ganddynt ragor o gosbau ar gael iddynt petai honiad o dorri rheolau'r cod ymddygiad yn cael ei wneud.
- Amlygodd y pwyllgor y cyfryngau cymdeithasol, a cytunwyd na ddylai aelodau bostio gwybodaeth ansensitif, neu ei rhannu fel arall.
- Awgrymodd y pwyllgor y byddai rhagor o hyfforddiant yn lliniaru cwynion, oherwydd byddai pobl yn llai tebygol o dorri'r cod ymddygiad. Cytunodd y SM gyda chael hyfforddiant ychwanegol, serch hynny, roedd yn teimlo pan roedd pobl yn trafod eitemau cynhennus, byddai emosiwn yn amlwg. Awgrymodd y SM y gellir cynnal trafodaethau pellach gydag arweinwyr y pleidiau gwleidyddol ynghylch ymddygiad, ac yna byddai'r neges yn treiddio trwy'r pleidiau.

Hysbysodd y SM y pwyllgor bod yr Ombwdsmon wedi canmol y pwyllgor ar wrandawiadau diweddar, ac ymddygiad yr holl bartïon.

PENDERFYNWYD bod y *Pwyllgor Safonau'n ystyried Adolygiad Penn o'r Fframwaith Safonau Moesegol ac yn cytuno i'r argymhellion ynddo.*

8 RHAGLEN GWAITH I'R DYFODOL Y PWYLLGOR SAFONAU

Cyflwynodd y Swyddog Monitro (SM) Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol y Pwyllgor Safonau (a ddsbarthwyd yn flaenorol).

- Mawrth 2022 - adroddiad yn dilyn y Gynhadledd Safonau a gynhaliwyd ar 9 Chwefror 2022.
- Mawrth 2022 - adroddiad Cod Ymddygiad Gweithwyr i'w gyflwyno gerbron y pwyllgor. Serch hynny, dywedodd y SM efallai bydd yr adroddiad yn cael ei oedi nes cyfarfod Mehefin 2022.
- Mehefin 2022 - Cynnwys penodi Cadeirydd ac Is-gadeirydd.
- Medi 2022 - Adroddiad Blynyddol Safonau i'r Cyngor.

Cododd y SM y mater o gyn gyfarfodydd ac awgrymodd cadw cyn cyfarfod rhaglen gwaith i'r dyfodol ar y cyd gyda'r rhaglen sydd eisoes yn bodoli. Er mwyn sicrhau nad oes gwaith a fyddai'n cael ei fethu, byddai'r pwyllgor yn ymwybodol o unrhyw friff/sesiynau hyfforddiant cyn cyfarfod. Cytunodd y pwyllgor gyda'r awgrymiad.

PENDERFYNWYD yn amodol ar yr uchod, i gymeradwyo Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol y Pwyllgor Safonau.

9 DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF

Cadarnhawyd dyddiad cyfarfod nesaf y Pwyllgor Safonau ar gyfer 4 Mawrth 2022 am 10:00am.

PENDERFYNWYD dan Adran 100A Deddf Llywodraeth Leol 1972, gwahardd y Wasg a'r Cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer yr eitem ganlynol ar y sail y byddai gwybodaeth eithriedig yn debygol o gael ei datgelu fel y'i diffinnir ym Mharagraffau 12 ac 13 yn Rhan 4 o Atodlen 12A y Ddeddf.

10 COD YMDDYGIAD - RHAN 3 DEDDF LLYWODRAETH LEOL 2000

Cyflwynodd y Swyddog Monitro (SM) yr adroddiad cyfrinachol (a ddosbarthwyd ymlaen llaw) i roi trosolwg i'r Aelodau o'r cwynion a gyflwynwyd i Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ers 1 Ionawr 2018.

Siaradodd y Swyddog Monitro am gwynion parhaus a gyflwynwyd, gan roi manylion amlinellol natur y cwynion a wnaed a'r camau a gymerwyd gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.

PENDERFYNWYD bod y Pwyllgor Safonau yn nodi cynnwys yr adroddiad.

Daeth y cyfarfod i ben am 12.10 p.m.